

Labklājības ministrija

Skolas iela 28, Rīga, LV - 1331, tālr. 67021600, fakss 67276445, e-pasts lm@lm.gov.lv, www.lm.gov.lv

Rīgā

_____ Nr. _____
Uz 01.11.2021. Nr. b/n

Biedrības "Cītāds Es"
valdes priekšsēdētājam Ievai Čukurei

*Par asistenta pakalpojuma un degvielas izdevumu,
un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu ierobežojumu izvērtēšanu*

Labklājības ministrija (turpmāk – Ministrija) 2021.gada 1.novembrī saņēma Jūsu sagatavotu kolektīvo iesniegumu, kurā lūdzat:

- 1) saglabāt divus asistenta pakalpojuma nodrošināšanas un apmaksas modeļus arī pēc 2021.gada 31.decembra, kā arī asistenta pakalpojuma nodrošināšanas ietvaros kompensēt degvielas izmaksas, lai pavadītu asistējamo personu uz/no sociālās rehabilitācijas nodarbībām;
- 2) palielināt deinstitucionalizācijas (turpmāk – DI) projektu ietvaros nodrošināto sociālās rehabilitācijas pakalpojumu saņemšanas reizes bērniem un jauniešiem ar invaliditāti, kā arī viņu vecākiem, izvērtējot citu nodrošināto pakalpojumu izmantošanu un nepieciešamību.

Jautājumā par iespēju arī pēc 2021.gada 31.decembra īstenot divus atšķirīgus asistenta pakalpojuma nodrošināšanas modeļus informējam, ka Ministru kabineta 2020.gada 29.septembra sēdē atbalstītais konceptuālā ziņojuma "Par asistenta pakalpojuma pašvaldībā pilnveidošanu" 1.A risinājuma variants neparedz divus asistenta pakalpojuma pašvaldībā nodrošināšanas veidus ar izvēles iespējām. Atbilstoši valdībā lemtajam, kā arī Invaliditātes likuma pārejas noteikumu 10.punktā noteiktajam, izmaiņas asistenta pakalpojuma nodrošināšanas kārtībā tika ieviestas no 2021.gada 1.jūlija, kad stājās spēkā Ministru kabineta 2021.gada 18.maija noteikumi Nr.316 "Noteikumi par asistenta, pavadona un aprūpes pakalpojumu personām ar invaliditāti" (turpmāk – Noteikumi Nr.316). Savukārt Noteikumu Nr.316 noslēguma jautājumu 47.punkts nosaka, ka personām, kurām asistenta pakalpojums ir piešķirts līdz šo noteikumu spēkā stāšanās dienai, ir tiesības asistenta pakalpojumu izmantot saskaņā ar Ministru kabineta 2012.gada 18.decembra noteikumiem Nr. 942 "Kārtība, kādā piešķir un finansē asistenta pakalpojumu pašvaldībā, augstskolā un koledžā" un noslēgto līgumu par asistenta pakalpojuma sniegšanu līdz sociālā dienesta pieņemtā lēmuma par asistenta pakalpojuma piešķiršanu darbības perioda beigām, bet ne ilgāk kā līdz 2021.gada 31.decembrim. Šī Noteikumu Nr.316 norma nav paredzēta kā pastāvīgs alternatīvs risinājums

asistenta pakalpojuma saņemšanai, bet nodrošina tiesiskās palāvības principa ievērošanu un personu pakāpenisku iekļaušanos jaunajā asistenta pakalpojuma nodrošināšanas modelī.

Vienlaikus informējam, ka Ministrija nesaskata par samērīgu un pamatotu veidot tādu publiskās pārvaldes nodrošinātu pakalpojumu, kur vienam mērķim tiek veidotas divas atšķirīgas pakalpojuma nodrošināšanas kārtības, un līdz ar to arī administrēšanas sistēmas. Tādējādi asistenta pakalpojuma saņemšanas nosacījumi būtu ne tikai sarežģītāki un grūtāk saprotami iedzīvotājiem, bet šāda veida pakalpojuma administrēšanai būt nepieciešami arī papildu resursi, kas sadārdzinātu pakalpojuma izmaksas.

Jautājumā par transporta izdevumu kompensēšanas iespēju paplašināšanu informējam, ka minētais jautājums ir Ministrijas darba kārtībā un tiek vērtēta iespēja paplašināt transporta izdevumu kompensēšanu personām, kuras regulāri apmeklē dažādus ārstniecības un rehabilitācijas pasākumus. Izmaiņas ir plānots veikt esošā finansējuma ietvaros.

Grozījumus Noteikumos Nr.316 plānots sagatavot šī gada nogalē un paredzams, ka pēc saskaņošanas ar iesaistītajām pusēm un apstiprināšanas Ministru kabinetā, tie varētu stāties spēkā nākamā gada pavasarī.

Attiecībā uz priekšlikumu pārskatīt sociālās rehabilitācijas pakalpojumu saņemšanas reižu skaitu bērniem ar funkcionāliem traucējumiem, kuriem noteikta invaliditāte (turpmāk – bērni ar funkcionāliem traucējumiem), kā arī viņu likumiskajiem pārstāvjiem un audžuģimenēm, skaidrojam, ka šobrīd 2015.gada 16.jūnija MK noteikumu Nr.313 Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 9.2.2.specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt kvalitatīvu institucionālai aprūpei alternatīvu sociālo pakalpojumu dzīvesvietā un ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu pieejamību personām ar invaliditāti un bērniem" 9.2.2.1.pasākuma "Deinstitutionalizācija" īstenošanas noteikumi (turpmāk - MK noteikumi Nr.313) 42.3. apakšpunktā ir noteikts, ka DI projektu ietvaros ir iespējams saņemt sociālās rehabilitācijas pakalpojumus bērniem ar funkcionāliem traucējumiem – atbalsta plānā noteiktos pakalpojumus ne vairāk kā 100 pakalpojuma sniegšanas reizes visā projekta īstenošanas laikā, savukārt bērnu ar funkcionāliem traucējumiem likumiskajiem pārstāvjiem vai audžuģimenēm ne vairāk kā 40 pakalpojuma sniegšanas reizes par vienu bērnu ar funkcionāliem traucējumiem visā projekta īstenošanas laikā.

Lai izvērtētu Jūsu iesniegtos priekšlikumus, ministrija ir ņēmusi vērā vairākus apsvērumus. Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi bērniem ar funkcionāliem traucējumiem, ir jānodrošina tādā intensitātē un ar tādu regularitāti, kas balstīta uz bērna individuālām vajadzībām (tas ir atbilstoši izstrādātam vai aktualizētam individuālajam sociālās aprūpes vai sociālās rehabilitācijas plānam) un sniedz vispozitīvāko ieguldījumu bērna sociālo prasmju un funkcionēšanas spēju uzturēšanā un uzlabošanā (piemēram, dažiem bērniem pietiekamas ir 50 vai 100 pakalpojuma reizes gadā, citiem 200 vai 300, bet ir arī bērni, kuriem 500 un vairāk pakalpojuma reizes nesniegs pilnvērtīgu atbalstu sociālo prasmju un funkcionēšanas spēju uzturēšanā).

Tādējādi, izvērtējot gan pieejamo informāciju atbalsta plānā, gan izmantojot iespēju sociālajam dienestam (kā sadarbības partnerim DI projektu ietvaros un institūcijai, kas pieņem lēmumu par pakalpojuma piešķiršanu) pie pakalpojumu noteikšanas pieprasīt ģimenes (vai ārstējošā) ārsta izziņu par kontrindikācijām, būtu iespējams noteikt atbalsta apmēru, tai skaitā nepieciešamo sociālās rehabilitācijas pakalpojumu reižu skaitu bērniem ar funkcionāliem traucējumiem, kas būtu piešķirams DI projektu ietvaros.

Savukārt attiecībā uz iespēju bērnu ar funkcionālajiem traucējumiem likumiskajiem pārstāvjiem vai audžuģimenēm precizēt sociālo rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanas apmēru, tad skaidrojam, ka gan vairāki pētījumi, gan informācija sociālos tīklos liecina par to, ka atbalsts mērķa grupas bērnu vecākiem ir ļoti nepieciešams veselīgai un pilnvērtīgai ģimenes, kuras ļoti bieži ir pakļautas ilgstošam sociālās atstumtības riskam, sociālajai funkcionēšanai. Tādējādi,

neierobežojot pakalpojumu saņemšanas iespējas, tiktu līdzsvarotas viņu pašu vajadzības pēc sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem.

Saskaņā ar jau esošo praksi, bērnu ar funkcionāliem traucējumiem likumisko pārstāvju vai audžuģimenes nepieciešamība saņemt kādu sociālās rehabilitācijas pakalpojumu būtu iekļaujama bērnam izstrādātajā vai aktualizētajā atbalsta plānā, kā arī par pamatu pakalpojuma piešķiršanai noder gan ģimenes, gan ārstējošā ārsta izziņa vai paša likumiskā pārstāvja/audžuģimenes iesniegumā minētais par noteikta sociālās rehabilitācijas pakalpojuma nepieciešamību.

Izvērtējot iepriekšminētos pieņēmumus, ministrija atbalsta sociālās rehabilitācijas reižu skaita palielinājumu bērniem ar funkcionāliem traucējumiem, kā arī viņu likumiskajiem pārstāvjiem vai audžuģimenēm, vienlaikus MK noteikumos Nr.313 nenosakot konkrētus ierobežojumus pakalpojuma apmēra saņemšanai.

Tomēr jāatzīmē, ka, veicot grozījumus MK noteikumos Nr.313 un “atceļot ierobežojumus” sociālās rehabilitācijas reižu skaitam, minētie priekšlikumi detalizēti (ar aprēķinu pamatojumu) tiks vēl izdiskutēti arī ar katru plānošanas reģionu kā DI projektu finansējuma saņēmēju.

Tādējādi tuvākajā laikā uzsāksim MK noteikumu Nr.313 grozījumu virzības procesu un apzināsim iespējamus ieviešanas riskus, projektu finanšu kapacitāti un lūgsim detālus aprēķinus, lai identificētu gan bērnu ar funkcionāliem traucējumiem, gan likumisko pārstāvju vai audžuģimeņu skaitu, kuri varētu 2022. gadā no MK noteikumu Nr.313 grozījumu spēkā stāšanās līdz 2023.gada 3.ceturkšņa beigām saņemt sociālās rehabilitācijas pakalpojumus un dienas aprūpes centra pakalpojumus DI projektu ietvaros.

Ministrija vēlas apliecināt, ka augstu novērtē vecāku pašreizējās un ieguldīto darbu bērnu ar funkcionāliem traucējumiem aprūpē. Novērtējam Jūsu iniciatīvu un piekristam, ka būtu nepieciešams lielāks atbalsts, tāpēc gan valsts, gan pašvaldības pieejamo resursu ietvaros pārskata un veido atbalsta pasākumus, lai maksimāli uzlabotu bērnu un pilngadīgo personu ar invaliditāti situāciju.

Ar cieņu
valsts sekretārs

*Dokuments parakstīts ar drošu elektronisko
parakstu un satur laika zīmogu*

I.Alliks

E.Grāveris 67021593
Einars.Graveris@lm.gov.lv
A.Grīnberga 67021689
Anna.Grinberga@lm.gov.lv
21-N/15676